

Det følger af den foreslåede bestemmelse til § 18, at den, der ønsker disciplinarnævnets afgørelse prøvet af domstolene, selv skal indbringe sagen for retten, dvs. udtage stævning mod forsvarer.

I gældende ret spores en betydelig usikkerhed om, hvilken myndighed der er rette sagsøgte, hvis borgeren ønsker at anfægte en afgørelse, der er prøvet af et overordnet administrativt klagenævn. For at afklare denne tvivl indeholder forslaget en udtrykkelig bestemmelse om dette spørgsmål. Har disciplinarnævnet stadfæstet et pålagt disciplinarmiddel eller ændret dette til et mildere, harmonerer det med den overvejende tendens i civilprocessen, at sagen anlægges mod nævnet. Dette er også tilfældet, hvis den pågældende ønsker at anfægte nævnets afgørelse om ikke at behandle sagen. I de øvrige tilfælde vedrører sagen disciplinarchefens afgørelse. I disse tilfælde vil de almindelige regler føre til, at disciplinarchefen er rette sagsøgte. Under hensyn til, at disciplinarchefen er underordnet Forsvarskommandoen, findes det rigtigst, at sagen anlægges mod Forsvarskommandoen. Herved sikres en ligelig behandling af dem, der er undergivet disciplinaransvar, og samtidig den bedste oplysning af sagen, fordi ekspertisen vedrørende dette område samles i Forsvarskommandoen. Denne løsning medfører ingen ulempe for sagsøgeren - som følge af reglen - på grund af bestemmelsen om rette værneting i stk. 4.

Adgangen til domstolsprøvelse i sager om disciplinarmidler rejser spørgsmål om, hvorvidt disciplinarnævnets afgørelse skal indbringes for byretten, eller om sagerne skal behandles af landsretten i 1. instans med den i øvrigt deraf følgende fri ankeadgang til Højesteret. Efter retsplejeloven § 225, 1. punktum, behandles ved landsret i 1. instans sager »om prøvelse af afgørelser truffet af et ministerium eller en central statslig klageinstans, der har den øverste administrative kompetence til at træffe afgørelser i sager mellem det offentlige og private«. Andre sager mod det offentlige behandles af byretten i 1. instans.

Udvalget foreslår som nævnt, jf. forslaget til § 15, stk. 1, at der oprettes ét landsdækkende disciplinarnævn. Dette ville efter de gældende regler, jf. retsplejelovens § 225, 1. punktum, indebære, at disciplinarnævnets afgørelse skulle indbringes for landsretten.

Disciplinarsager vedrører pligtforømmelser af mindre alvorlig karakter, typisk sådanne der ikke er fundet strafværdige. Det forekommer derfor ikke hensigtsmæssigt, at disse sager behandles af landsretten i første instans, når andre sager om nok så indgribende spørgsmål skal behandles ved byretten. At foreskrive landsretsbehandling for disse sager vil i øvrigt heller ikke være i overensstemmelse med den almindelige

tendens til at udvide byretternes saglige kompetence især i civile sager.

Det foreslås derfor, jf. § 18, stk. 3, at prøvelsen af disciplinarnævnets afgørelser sker ved byretten på det sted, hvor den, som sagen vedrører, er tjenstgørende. Det samme gælder en eventuel prøvelse af disciplinarchefens afgørelse efter stk. 2. Udsendt personel er altid meddelt fast tjenestested i Danmark uanset udsendelsen.

Det følger af stk. 1, at en underordnet disciplinarchefens afgørelse ikke kan indbringes for domstolene, men alene for disciplinarchefen.

Vedrører disciplinarsagen en hjemsendt militærperson, sker prøvelsen af en disciplinarafgørelse, der er truffet inden hjemsendelsen, af byretten på det sted, hvor den pågældende nu har hjemting, jf. forslaget til § 18, stk. 3, 2. punktum.

Udvalget har ikke fundet grundlag for at foreslå særlige bestemmelser om fri proces, advokatbeskikkelse, sagsomkostninger mv. i sager om domstolsprøvelse af disciplinarafgørelser. Disse spørgsmål afgøres derfor efter retsplejelovens almindelige regler.

Det er udvalgets opfattelse, at der ikke skal være mulighed for at indbringe disciplinarnævnets afgørelse for forsvarsministeren. Dette svarer til gældende ret.

Der henvises til betænkningen side 352 - 356.

3.7. Kompensation

Efter den gældende bestemmelse i militær retsplejelov § 36, stk. 1, kan et strafpålæg senere ændres af blandt andre rettergangschefen eller auditøren. Efter § 36, stk. 2, anvendes bestemmelserne om erstatning i kapitel 93 a i retsplejeloven med de fornødne lempelser, når en straf ophæves eller eftergives efter stk. 1. Retsplejelovens kapitel 93 a indeholder regler om erstatning i anledning af strafferetlig forfølgning.

Militær retsplejelov indeholder ikke en tilsvarende bestemmelse om erstatning mv. i tilfælde, hvor et disciplinarmiddel, der er udstået, senere ophæves eller formildes. Det antages imidlertid, at § 36, stk. 2, i militær retsplejelov kan anvendes i sådanne tilfælde, fordi disciplinarmidler kun kan pålægges, hvis der er begået et strafbart forhold.

Udvalget om den militære straffe- og retsplejeordning har fundet, at spørgsmålet om kompensation i tilfælde, hvor et disciplinarmiddel, der er fuldbyrdet, inden afgørelsen ændres til fordel for den, der er pålagt sanktionen, bør reguleres i en lovbestemmelse. En lovbestemmelse er endvidere af bevilingsmæssige grunde nødvendig for, at forsvarer kan yde økonomisk kompensation i disse tilfælde.